

V I R O
Magnifico, Nobilissimo, Amplissimoq;
DOMINO
SALOMONI

Sutken/

Regiæ Civitatis Thoruniensis
Pro-Consuli & Præsidi præclarissimè
merenti,

a. d. XXVI. Novembr. A. O. R. M. DC. IIIC.

in ipsa Officii statione,

cùm adventantem Serenissimam Poloniae Reginam,

MARIAM CASIMIRAM,
JOHANNIS III. POL. REGIS relictam Viduam,

Nomine publico

solenniori Sermone exciperet,

Paralyti correpto,

Et triduo post rebus humanis placidè exempto,

ipsis Exeqviarum Solennibus,

quæ in V. Decembris incidunt,

JUSTA faciunt

RECTOR & PROFESSORES

Gymnasii Thorun.

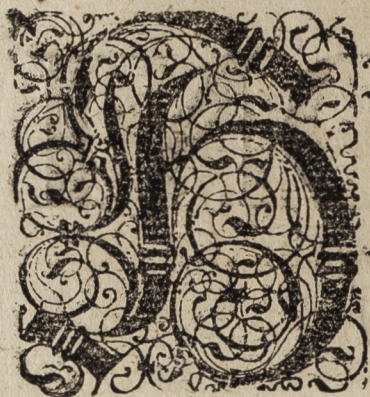
THORUNII,

Imprimebat Johannes Balthasar Breslerus, Gymn. Typogr.

C 186

Legatus, qui RHODIORUM causam in Senatu magna cum admiratione oraverat, in limine Curiaë protinus exspiravit, progredi volens.

Im Himmel! was vor Fall erschrecken unsrer
THOREN!

Welch Ungewitter ziehn auch in dem Winter
auf!

Herr Schmidens Reich-Geröhn schallt noch in
unsern Ohren/

Wir klagen/ daß Er schon vollendet seinen
Lauff.

Ach aber! eh wie noch den alten Schmerz verschmertzten/
Steigt schon ein neuer auf! Herr Lütcken/ Thorens Zier/

Der sich fest angesetzt in vieler Bürger Hertzgen/

Der zieht/ eh mans vermeint / in schneller Eil von hier.

Im Reden durfft Er sich in keinem Fall nicht schämen/

Sein wolberedter Mund vergnügte Rath und Stadt.

Als aber Er jetzt sol die KÖNIGM annehmen/

Verfällt Er/ gleich wie Der/ der einst zu Rom austrat.

Er sucht Genad' und Günst bey den gekrönten Fürsten/

Wie jener bey dem Rath: Sein wolgesetztes Wort/

Das/ gleich wie jenes/ nicht nach Klugheit pflag zu dürsten/

Erwünscht an hohem Ort des Lebens spätem Port.

Allein! wie geht es Ihm? Der anderer Glück begehret/

Der leidet selber Noth! Der/ wie sonst ein Vasall,

Des Lebens langes Ziel in seinem Wunsch gewehret/

Der findet/ jenem gleich/ im Reden seinen Fall.

Ihr wehrten Bürger/ traurt/ und/ wo die andren Säulen/

Die uns der Himmel gönnt/ noch lange sollen stehn/

So schützet Sie hinfort vor allen Unglücks-Pfeilen/

Und laßt vor Dero Heil gen Himmel Wunsch abgehn.

Im übrigen bedenkts. Sie fallen beyd' im Reden/

Herr Lütcken/ und der Rath/ den Rhodus abgesandt:

Doch ist der Fall nicht gleich. Der letzter empfindet Schaden;

Herr Lütckens Seele findt noch einen guten Stand.

Herr Lütcken steht im Fall/ der andre bleibet liegen:

Herr Lütcken suchet Gott/ der andre/ weiß nicht/ wen;

Herr Lütcken tröstet sich/ der andre muß versiegen:

Herr Lütcken kömmt zu Gott/ mit jenem ist's geschehn.

Sol nun der Schmerz bey Euch/ Ihr Traurenden/ sich mindern/

So seht/ was Ihr noch habt/ seht auch den Seelgen/ an.

Herr Lütckens Himmels-Glück wird alles Leid verhindern;

Der Vater Wolergehn ist/ was Euch trösten kan.

Aus schuldigem Beyleid schrieb es

M. George Wende / Rector.

Proh dolor! en iterum nascuntur tristia nobis
Funera, nos inter trux Libitina furit.
Nuper enim clarum rapuit pietate fideq̄ve,
Magnum justitiâ consilioq̄; Patrem.
Schmidius Ille fuit, famâ usq̄ve ad sidera notus,
Præconsul celebris, Thoruniense Decus.
Nunc iterum rapit hæc nulli pietate secundum,
Præsidio magnum, nomine req̄ve VIRUM.
Nomen Ei SALOMON, ranto Vir nomine dignus,
Conveniunt rebus nomina sæpe suis.
Vir fuit egregius, prudens, Salomonis imago,
Musarum sapiens Ille Patronus erat.
Sicubi Gymnasio potuit prodesse benignus,
Profuit Is semper, profuit ille libens.
CURIA consternata riget, PRÆCONSULE rapto,
Tempore qui longo vivere dignus erat.
Hunc Cives mæsti lugent, lugemus & omnes,
Lütke benignus abest, Lütke Patronus abest.
Soletur cunctos divina potentia mæstos,
Et Viduam & Sobolem sospitet alma TRIAS.
Insolitos Urbis casus in gaudia vertat,
Curia sit felix, floreat Urbis Honos.
Conservet reliquos Patriæ pia cura Jehovæ
Patres, & det EIS prospera cuncta simul.
Inq̄ve locum vitâ functi Præconsulis, Urbi
Det rursus tali conditione parem.
At Tu Magnifice, heu, Præconsul & Inclyte Præses,
Cum CHRISTO in cœlis gaudia summa cape.
Cum CHRISTO regna DOMINO sine fine beatus,
Et Pietatis ibi præmia carpe Tui!

Condolens apposuit

Wenceslaus Johannides, Gymn. Thorun.
Prof. Publ. & Visitator.

Seqva.

Seqvatur morbi mortisque genus
tristis calamus:

tangatur paralyfi,
paralytico turbatus casu.

Ne expectes meditatam dictionem

Lector cordate:

noſti,

breves curas loqui poſſe,
ingentes ſtupere.

Grandem gravemque jacturam fecimus,

SALOMONE LÜTKIO,

Urbis Præſide,

cita morte prærepto.

Domestica damna muſſitamus privatim;

iſtud publicum eſt,

publico efferendum dolore, planctuque.

Sane,

ſi dignas PRÆCONSULE æſtimamus virtutes,

ſervire DEO, REGI, PATRIÆ,

vindicare bonum publicum, privata gratia devictum,

domi induſtriam, foris juſtum imperium ſequi;

nemo non jacturam VIRI

graviter dolenterque accipit,

in cujus funere tantas dotes intelligimus mergi.

Eqvidem nihil Illi deformius viſum,

quam Reipublicæ ſtudio rem privatam antecapere;

a probis moribus eſſe diverſum;

aliud clauſum in pectore,

aliud promptum in lingua habere:

amicitias, inimicitiasque,

non ex re,

ſed ex commodo æſtumare;

magisque vultu,

quam ingenio bono gaudere.

Talis cum eſſet,

nec, ut facere videretur,

ſed quia aliter facere non poterat,

recte ageret,

grande ſui deſiderium poſt ſe reliquit:

ſola morte acerbus factus,

qua obeſſe Patriæ cœpit, cui vivus profuit.

Tu

VIRUM INSIGNEM,

utrique Bono mature, imo immature

ſubtractum,

luge VIATOR,

nec

nec in causas mortis acceleratæ,
num naturales, num morales eæ fuerint,
morose inquirere:
sufficit, in Officio stantem decore cecidisse:

Quem,
ut SENATUS PRÆSIDEM,
& ad REGINAM VIDUAM ORATOREM,

in medio Officii ac Sermonis cursu,
stare ac filere iusserat
nostrorum dierum Maximus Præses.
Hujus nutum hic agnosce,
teque mortalem ad immortalitatem ita compone,
ut nec extra stationem in statione verferis,
nec Officio tuo cuiquam officias:
quo,
sive cita paralyfi, sive lenta analysi
elingvis prostratus,
ad causam cælo dicendam felicissime surgas.

MANIBUS
Patroni desideratissimi
s.

M. Johannes Sartorius.

Cura leues loquuntur, ingentes stupent.
Lege & luge

THORUNIUM.

Uno momento totius seculi, si non omnium temporum,
amisti bonum.

Magnificus Dominus SALOMON LÜTKEN,
Proconful & Præses tuus,

Nulla re nisi moriendo nocuit longe plus Tibi
quam sibi.

Si tamen pie Te amas, ne invidias tristissima huic
fatorum commutationi.

Qui pro Republ. vitam reddiderunt, nunquam eos mortem potius,
quam immortalitatem affectos putes.

Hinc populus Romanus pro brevi vita diuturnam memoriam deoravit iis,
qui ob Rempubl. mortem obierunt.

Immortalem in Diario tuo scribe mortuum Præsidentem,
qui

Serenissimam Poloniae Reginam, Regiosque Principes, cum Collega sibi amicissimo,
oratione mascula salutaturus dum finem dicendi facere voluit,
finem vivendi fecit.

Rem miram, nullis seculis, nullis temporibus, nulla ætate
lectam, visam, auditam!

quando
Facundum Oratorem in conspectu Reginalium Personarum

Apoplexia elingvem reddidit,
Læta meditantem lethum oppressit,

e Statione sua abire iussit eum,
 qui studio suo impigro civium omnium fortunas stare fecit.
 O fumosum famosi casus bustum!
 Vir incomparabilis a prisca virtute, supra alios,
 sola modestia infra omnes,
 Pietate charus, usu expertus, iudicio maturus, consilio prudens, affectu pius,
 solo labore pettinax, & per-vigil in commune bonum,
 pene incurvis sui,
 Famæ posthuma de se verba facere reliquit.
 Creatus mense Martio Proconsul & Præses recreavit Cives.
 Felicior Caninio Cos. Romano,*
 Viro mirifica vigilantia, & toto suo consulatu
 non vidente somnum,
 qui unius diei Consul tantum fuit.
 Vixit Noster ad desiderium Civitatis parum, ad res gestas satis,
 ad memoriam operum semper.
 Flentem resistentemque fortunam æquo animo sustinuit,
 dum in agone mortis nullam felicitatem minus Tibi
O THORUNIUM!
 precari potuit.
 Nunc post mortem vocalis vocet,
 ut sub Rege tuo Augustissimo Augusto felicitatis tuæ in sacris & profanis
 capias augmenta,
 Præsidemque habeas in posterum sui similem.
 Luge interim hoc bonum amissum, & mæstissimam Viduam cum duobus ingenue indolis
 filiolis cura tuæ commendatam habe.
 Precare tuo Præsidi,
 ut triumphet cum DEO!

* Vid. Cic.
 lib. VII. Fa-
 mil. Epistol.
 20.

Plura propter obortas lacrimas non
 potuit addere

M. Martinus Böhm / P.P.

Historia mortis Magnifici PROCONSVLIS, occasione
Orationis ad Serenissimam Principem MARIAM CASIMIRAM,
Poloniæ Reginam, sub ipso in urbem ingressu ab eo habitæ, in hanc
fere sententiam.

AVGVSTA HEROINA!

Quantum solatii ante hoc semestre adventus tuus nobis attulit, cum in transcurso
 has sedes, inque itis D. IOHANNIS Basilicam, inusitato pietatis ardore collu-
 strares. tantum nunc quoque lætitiæ percipimus, dum acropolin hanc, cum
PRINCEPIBVS IVVENTVTIS, hospitio sacrare, urbisque penates re-
 visere non dedignata sis. Agnoscimus devota mente geminatum hunc Maiestatis splen-
 dorem! Atque utinam mihi facultas esset, intimos sensus excita huius sedibus suis corona,
 ac devotos tibi pietatis impulsus, oratione enunciare. Melioribus utique quam ego pos-
 sum verbis diuturna beneficia **AVGVSTISSIMI CONIUGIS,** fatorum invidia
 intercepti, prædicatione circumferret. Vos duo præclara & benefica Polonici cæli sidera,
ALEXANDER & CONSTANTINE . . . . .

His dictis conticuit, fallenteq; vestigio, per læve ac lubricum pavi-
 mentum, caput Civitatis ad Reginæ pedes provolvitur, nec vocem ampli-
 us reddidit. Nimirum silentium ori mors imposuit, quæ famæ non po-
 tuit. Heus **AVGVSTA!** quid intueor? Tune ipsa manum applicas me-
 dicam,

dicam, regisq; pharmacis elingvi vocem reparare niteris? Tunc langventi Consuli saluari oleo vitam prorogare conaris? O REGINA, etiam post imperium semper AVGVSTA! Quas tibi pro tanto rerum paratu reddemus grates? Utinam NOSTER coeptam orationis telam pertexere potuisset, haut dubie sine assentandi specie, sapientiae tuae consilia prope divina, reconditas regnandi artes, notitiam dignitatum, & officiorum fructus, aliaq; quibus sexus imbecillitatem supergressa, virorum laudes excessisti, gratulabundus adduxisset. Quae, cum umbraticum hominem, in mathematico pulvere squalentem fugiant, sipario involuta, Gallis tuis atq; Italis, Latinorum musis, Polonis & Germanis, quorum etiam lingvas omnes dissono plausu expedite loqueris, ut in iis aetatem defatigentur, ultro concedimus.

Atque ita DIXIT & VIXIT! Hic iacet & tacet os Curiae, oraculum Senatus. Perdidit mors uno ictu, non repetendo, linguam liberam, os igneum, mularum influentiarum Praesidem. Trepida mutabile THORV-NIVM, luge muta & elingvis Curia: nam svada tua mortuis perorat.

VIXIT & DIXIT pro aris & Numinis reverentia: probe sciens, in adiutorio Altissimi auspiciam, progressus, finem sita. Consilia hominum nunc cum DEO, nunc sine eo, non diu florent. Magnae gloriae est Collegam habere DEVM, qui lumen nisi affundat, tenebrae sunt omnia & confusio. *Grande in Repub. malum est, cum Magistratus autoritas spernitur, maius cum maiestas Numinis a Magistratu contemnitur*, Seneca iudice.

VIXIT & DIXIT pro Patria pacis saepeq; temporibus, nec unquam filuit. Domi vocem praeparabat, publica pro salute intendebat. Inexcusabile esse silentium ratus, patriae tranquillitatem quod turbat. Semper dicendo laboravit, ne haec non laboraret. Vigilavit, ut alii quiescerent. Quietem deseruit, ut redderet.

VIXIT & DIXIT pro Astraea rerum praeside, quam profugam fere, vel stitit, vel revocavit. In hoc uno ab aequitate & iustitia recessisse videri poterat, cuiq; dederat quod suum erat, sibi nihil. Non poterant eum expugnare manus, etiam armatae, etiam cataphractae. Civiles compositurus discordias, nunquam orbis amavit luteos, nec argenteos accepit, plumbeos quod inaurant iudices: ut si vel maxime in decidendis causis non errent, peccent tamen gravissime.

VIXIT & DIXIT de mansuetudine & humilitate. Magna in hac virtute vis, roborat caput, ut ne quidem sentiat honores. Fastus in fastigio etiam amicis est fastidio. Adversantur omnes hominem, qui uni sibi arrogat omnia. Qui de se silet, alienis lingvis & calamis canitur: qui sua iactat, ab aliis spernitur: qui contemnit neminem, honoratur ab omnibus. NOSTER solem in eo aemulabatur, ut qui semper occumbit, ut aliis luceat. Dignus proinde Lyrae sidere, totum quod Heliconem personat.

Et sic VIXIT & DIXIT. imo adhuc vivit & dicit. Perorare vere coepit, cum sileret. Nunquam maiorem se stitit Oratorem, quam ubi conticuerat. Tullio factus disertior. Nemo hoc Oratore taciturnior, nemo vocalior. Labia compressa aiunt: *μεγάλη χάρις αὐτῷ*. Os elingve sonat: *ἀβήρητα ῥήματα*. Hic vere exercet illud: *καλῶς νοεῖν, καὶ λέγειν, καὶ πράττειν*. Ex Oratore profano factus sacer. Eloquentiam quam vivus capere non poterat, mortuus didicit. Orator perfectus, fere DEO par, cum nihil amplius potuit dicere, ex sine probando Orationem DIXIT OMNIA.

At Tu regnorum Rex, praeses & custos civitatum, caelestis Pater, constringe corpus huius Senatus nexibus firmis, ne per mortes, aut alia vi externa porro laxetur. Concordiam tua autoritate stabili: & consiliorum successum spiritu tuo urge. Imprimis, DOMINE, vicarium interea Praesidis munus obeanti, vires & facultatem regendi Civitatem iuxta ac Musarum sedem, ex praescripto voluntatis tuae largire: ac effice, ut tandem successorem virtutibus parem videamus!

P. PATER.

Epigramma in rarum Casum.

MARS ET MORS EJUSDEM JURIS.

E Nse gravis Mavors non frustra tortile ferrum
Fert humeris, struit aut hostibus insidias.
Hostem si videat promit de mille sagittis
Unam, perterebrat pectora lasa ferus.
Invadit saltus Aenæos, atqve latebras
Excudit abstrusas, bile, furore, tumens.
Non illum flammæ, quas evomit ore Typhœus
Terrent, vel pigræ pondera magna petræ.
Concrepet & tellus, paveat Rex ipse silentum,
Duxqve Erebi fugiat, nec tamen ipse fugit.
Tristia si quærat metuens Amartica Regna
Præda illudens spem, tristia Regna quatit.
Nulla trucem retrahit, nulla & reverentia vincit,
Est illi Numen nomen inane Jovis.
Quid Marti sanctum est? quid non violabile Morti?
Istam Majestas nulla tremenda movet.
Exemplum est Præses Legati munere functus,
Lingvâ tranquillus, nec minus arte gravis.
Germinibus Regina suis comitata duobus
Sarmatiæ veniens, Urbis & hospes erat.
Insonat & lituus, murmur dat mobile vulgus,
Ut compulsa Euro murmurat unda salis.
Horrificus sonitus tormentorum æthera pulsat,
Implet magnorum templa domosqve Deum.
Tibia dulcè canit, fluitant civilia signa,
Bellatrix alas Prussica pandit avis.
Atria suscipiunt generoso ornata paratu
Reginam, Natos, Munera cara duos.
Sancta cohors Patrum gaudens reddensqve tributum,
Reginam alloquitur Præsidis ore sui.
Annos quando illi vitæ floremqve precatur
Fortunæ, vitam perdidit ipse suam.
Corruit ante oculos, pallet, vivumqve cadaver
Redditur Uxori, linquit & ossa calor.
Non rarò dulces undas corrumpit amarus
Fons, perimit virus svavia mella, favos:
Præsidis evertit sic gaudia casus amarus
Publica, lætitiæ Mors cita virus erat.
Numné mori nova res hominem? dic qui legis ista,
Principe sic coram res nova, crede, mori est.

*Non tam libenti quam lugenti animo
ista descripsit*

Johannes Rezik.

ms. 113176